

Gegevensdeling in de praktijk

Congres Samenwerken voor geslaagde
re-integratie na detentie of forensische zorg

1 december 2025

Hans Versteeg en Léon Sonnenschein

Privacy

- Re-integratie na detentie of forensische zorg gaat over het helpen van kwetsbare mensen én over een veilige maatschappij (minder recidive)
- Deze doelen zijn belangrijker dan de privacybescherming van de (ex-)gedetineerde

Privacybescherming

- Privacybescherming is een grondrecht
- Ook voor (ex-)gedetineerden
- Afweging van grondrechten en maatschappelijk belang
- Bij wet geregeld

zorgvuldig en met respect

Privacy

- We hebben art. 18a Penitentiare beginselenwet (detentie- en re-integratieplan). Daarin is ook de gegevensuitwisseling geregeld
- Dus dan zijn we er wel zo'n beetje

Art. 18a PBW

- Directeur PI zorgt voor een detentie- en reïntegratieplan
- Gegevensdeling & overleg tussen PI, OM, Reclassering, gemeente
- Rol gemeente: voorzien in 'essentiële voorwaarden' (huisvesting, ID-papieren, inkomen, schulden, werk, zorg)
- Doel: voorkomen recidive en maatschappelijke zorg voor ex-gedetineerde

Juridisch Kader

Gegevensdeling FZ

Juridisch Kader

- Wet Forensische Zorg (art. 2.5)
- Wet Straffen en Beschermen (PBW art. 18a en 18b)
- Wvggz, WZD
- Wgs (zorg- en veiligheidshuizen, incl. levensloopaanpak)
- Wet Parta (radicalisering)
- Wmo
- Wams (nog in behandeling TK)

Juridisch Kader

Knelpunten

Knelpunten:

- Verkokerde wetgeving
- Verkokerde uitvoering
- Juridische onduidelijkheden (o.a. uitstroom uit FZ, levensloopaanpak)
- Verschillende doelen voor gegevensverwerking (veiligheid vs voorkomen recidive vs zorg)
- Medische gegevens (WGBO)

Verschillende doelen en doelgroepen

- **Wet FZ**
 - Voorbereiding voor aansluitende zorg WLZ, ZVW
- **Reïntegratie ex-gedetineerden**
 - Hulp op leefgebieden (legitimatie, huisvesting, werk & inkomen, schulden, zorg, sociaal netwerk)
 - Reclassering: voorkomen recidive
- **Wgs / zorg en veiligheidshuizen**
 - Gecoördineerde aanpak van zorg, hulpverlening en strafrechtelijke maatregelen, bij complexe casuïstiek,
 - voorkomen / verminderen criminaliteit, ernstige overlast en onveiligheid
- **Wmo, jeugdwet, P-wet**
 - Maatwerkvoorzieningen, zorg en ondersteuning
- **Vrijwillige zorg (WLZ, ZVW) en Verplichte zorg (Wvggz, WZD)**
 - Voorwaarden waaronder verplichte zorg mogelijk is
 - Medisch beroepsgeheim (WGBO)
- **Wams (nog in behandeling TK)**
 - Meervoudige problematiek in het sociaal domein (zorg, werk & inkomen, participatie, opvoeden en opgroeien, schulden, onderwijs, huisvesting, inburgering, veiligheid)

Privacy

Hoe dan?!

Aanpak: 4 kernbegrippen

- Maatschappelijk belang
- Rechtmatig
- Zorgvuldig
- Respect voor de burger

https://vng.nl/sites/default/files/2023-11/gegevensdeling_in_sociaal_zorg-en_veiligheidsdomein.pdf

Uitgangspunten voor samenwerken

- Samenwerking is noodzakelijk, dat kan niet zonder gegevensdeling
- Elke partij heeft zijn eigen taak & doel
- Elke partij is en blijft eigenaar van de 'eigen' gegevens
- De belangen van de cliënt staan centraal
- Uitstellen van oordelen, onderzoeken van signalen en vooroordelen
- Op zoek naar 'de vraag achter de vraag'
- Zorgvuldigheid kun je organiseren

Aanpak: generiek werkprocesintermezzo

Zorgvuldige gegevensverwerking organiseren

Elke fase
heeft eigen
doel

Elke partij
vanuit eigen
taak

Aanpak: zorgvuldigheid

Zorgvuldige gegevensverwerking organiseren

Zorgvuldigheid is redeneren vanuit de betrokkene:

- De betrokkene zelf zoveel mogelijk aan het stuur
- De hulpvraag is leidend - vraagarticulatie
- Maatwerk in te betrekken partijen en gegevensverwerking
- Afspraken tussen partijen over gebruik van gegevens
- Transparantie tijdens gehele duur

Zorgvuldigheid ogv de AVG (art. 5):

- Transparant en redelijk
- Doelbinding
- Zo min mogelijk gegevens
- Check of de gegevens kloppen, geen vooroordelen
- Gegevens niet te lang bewaren
- Gegevens goed beveiligen

Mogelijke aanpak

Onderdelen

1. Zicht op de maatschappelijke

Opgave, Beschrijving en onderbouwing

- Onderbouwing van zwaarwegend maatschappelijk belang
- Doel van de samenwerking
- Onderbouwing noodzaak tot samenwerking en welke partners
- Hoe draagt samenwerking bij aan ieders taak

2. Zicht op de beoogde werkwijze

Fasen/stappen in aanpak/proces, betrokkenheid burger, en per fase/stap: doelen, werkwijze, welke gegevens zijn noodzakelijk.

3. Juridische analyse

Taken, grondslagen, mogelijkheden en belemmeringen voor verschillende partners in verschillende fasen, bijzondere, medische en strafrechtelijke gegevens.

4. Invulling geven aan Zorgvuldigheid

Basisbeginselen AVG inbouwen in werkproces: o.a. maatwerk, analyse risico's voor betrokkene(n) en maatregelen, bewaartermijnen, rechten betrokkene.

5. Spelregels voor de uitvoering

Handzame spel- en vuistregels voor de uitvoerend professionals.

6. Weging en borging

Als we het zo doen: staat de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer dan nog in verhouding tot het doel en andere grondrechten in de samenleving. Borging in bestuurlijke afspraken/convenant, protocol, werkinstructies, ICT.

Stappenplan grondslag voor gegevensdeling

Inhoudelijk

1. Doel overleg, noodzaak tot samenwerking en criteria (welke casuïstiek wel, welke niet)
2. Taken en doelen waarvoor de betrokken organisaties aan tafel kunnen zitten
3. Gefaseerd werkproces en de doelen voor gegevensverwerking per fase in het werkproces
4. De noodzakelijke gegevens per doel van elke activiteit

Juridisch

1. Basis in de materiewet en grondslag van de AVG
2. Gebruik van bijzondere persoonsgegevens en gegevens van jeugdigen
3. Gebruik van strafrechtelijke persoonsgegevens
4. Gebruik van wettelijke nummers zoals het BSN
5. Specifieke bepalingen zoals geheimhoudingsverplichtingen en verstrektingsverplichtingen of bevoegdheden

Discussie, vragen en
mogelijk vervolg?

